

Література:

1. «Кодекс України про адміністративні правопорушення потребує негайного перегляду»: позиція Комітету Асоціації правників України з конституційного права, адміністративного права та прав людини. URL: <https://uba.ua/eng/news/7704>.

2. Постанова Немирівського районного суду Вінницької області від 07 жовтня 2022 року у справі № 930/1699/22 про адміністративне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 172-20 КУпАП. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106673944>.

3. Постанова Сквирського районного суду Київської області від 31 січня 2022 року у справі № 376/2004/21 про адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 130 КУпАП. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117821875>.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-374-6-73>

ДОСВІД РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ ПЕРЕХОДУ ВІД ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ДО ЦИВІЛЬНОГО ЖИТТЯ В ОКРЕМИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

Москвич В.С.

*здобувач Закладу вищої освіти
«Міжнародний університет бізнесу і права»
м. Херсон, Україна*

Перехід від військової служби до цивільного життя передбачає орієнтування ветеранів війни в новому досвіді. Для України проблема розбудови цієї системи постала ще у 2014 році, втім повномасштабне вторгнення актуалізувало цю потребу. На цей час розроблено проєкт Стратегії переходу від військової служби до цивільного життя, а також Операційний план заходів до нього. Перед впровадженням означеної системи слід детально вивчити відповідний зарубіжний досвід, що дасть змогу уникнути помилок, і навпаки імплементувати тільки позитивні практики реінтеграції ветеранів війни. Отже, пропонуємо звернути увагу на досвід окремих європейських держав в цій сфері.

Досвід Німеччини.

В Німеччині для ветеранів війни передбачені загальні (доступні всім на основі базової відповідності статусу ветерана) та додаткові (пов'язані з додатковими потребами учасника системи переходу) пільги. Ветерани з медичними та реабілітаційними потребами отримують право на розширене обслуговування за допомогою мережі військових госпіталів та клінік, у межах якого запропонована низка спеціалізацій, зокрема у сфері психічного здоров'я і психологічної допомоги, а також підтримки з перекваліфікації та адаптації. Також в Німеччині за звільненими ветеранами зберігається право лікуватися у військових закладів, але є чітко визначені часові рамки. Підтримку у професійній адаптації і навчанні надає Служба сприяння професійного розвитку впродовж періоду, який не перевищує сім років після звільнення [1]. Очевидно, що досвід Німеччини є достатньо неоднозначним, оскільки в державі відсутня комплексна система переходу, а окремі заходи реалізуються без належного організаційно-розпорядчого супроводу. Також недоліком є відсутність практик залучення громад до реінтеграції учасників системи переходу.

Досвід Польщі.

Відповідальним за систему переходу в Польщі є Управління у справах ветеранів війни і жертв пригноблення. Його роль полягає у гарантуванні учасникам бойових дій належної поваги та вшанування, а також допомоги й особливої підтримки. В Польщі для ветеранів війни передбачена фінансова допомога на лікування і реабілітацію. Ветерани з інвалідністю чи пораненням можуть отримувати консультації та підтримку у вигляді скерування до відповідних державних служб. Передбачені також окремі пільги, зокрема компенсація ветеранам на сплату рахунків за енергію, 50% знижка на проїзд у деякому рейковому транспорті та автобусах. Додаткові виплати отримують особи, які мають поранення чи інвалідність (залежно від оцінки), і можуть отримати доступ до курсів «адаптації» [1]. Досвід Польщі вбачається достатньо позитивним, оскільки існуюча там система переходу поєднує зусилля влади і громадськості, передбачає комплексні соціальні послуги, а також орієнтована на потреби учасників. Важливо, що увага приділяється питанням нематеріального характеру (вшанування, адвокація проблем тощо). Це дозволяє сформувати позитивні наративи в суспільстві щодо ветеранів війни та їхнього внеску в незалежність держави.

Досвід Франції.

Ключову роль в системі переходу країни відіграє Національне управління ветеранів та жертв війни – це відомство Уряду Франції, яке підпорядковується Міністерству збройних сил. Мета діяльності означеної інституції полягає у визнанні та підтримці ветеранів війн і жертв, а також визначенні державної політики щодо меморіалів війни та

вшанування. Жодного спеціального підходу до політики інформування, пов'язаної з переходом від військової кар'єри до цивільного життя в країні не передбачено, але зрозуміло, що є певна підтримка й консультування до звільнення й пенсії також виплачуються залежно від тривалості служби. Для ветеранів передбачена підтримка у фінансуванні додаткових медичних послуг для осіб з інвалідністю чи захворюванням, пов'язаним зі службою. Додаткова пенсія «учасникам бойових дій» може виплачуватися, починаючи з досягнення віку 65 років, і вона зазвичай поєднується зі звичайними пенсійними виплатами. Більшість послуг, які надають ветеранам, інтегровано в ширшу державну мережу надання послуг. Ветеранська спільнота підтримує зв'язки з державними та приватними організаціями на національному й місцевому рівнях, а також діє через свою мережу місцевих службовців і здійснює скерування та зберігає інформацію про партнерів на своїй вебсторінці [1]. Недоліком вказаної системи переходу є відсутність відповідної державної політики, яка здатна консолідувати зусилля влади і громадськості та спрямувати їх на досягнення необхідного результату.

Досвід Данії.

Соціальна підтримка ветеранів у Данії наразі базується на системі *Battlemind-Homemind*, яка заснована на моделі соціальної взаємодії «стимул-реакція». Для ветеранів в Данії існує проблема розуміння того, що цивільне середовище визначається владою, яка встановлює соціальні норми, унеможливорюючи перспективу, в якій соціальні норми можуть бути спільно встановлені учасниками системи переходу [2, с. 167]. Учасники системи переходу в Данії дуже часто називали наступні важливі чинники успішної реінтеграції: стосунки з родиною та друзями; продовження спілкування з бойовими друзями чи іншими військовими [3, с. 46]. Вбачається, що модель «стимул – реакція» є доволі перспективною для України, оскільки вона сформована таким чином, що система переходу реагує на потреби її учасників.

Досвід Швеції.

Достатньо комплексною та інноваційною є система переходу, яка сформована в цій державі. Основними елементами системи є: 1) медична допомога (включає широкий спектр послуг, доступ ветеранів до реабілітаційних заходів, право на індивідуалізоване лікування); 2) забезпечення житлом (програми соціального житлового влаштування, забезпечення доступу до житла для ветеранів, включаючи соціальне житло, яке може враховувати їхні унікальні потреби, консультації та підтримка при пошуку житла, надання консультацій та супроводу ветеранам у процесі пошуку житла); 3) підготовка та професійна реабілітація (широкий вибір професійних програм: надання можливостей для професійної підготовки та перепідготовки ветеранів,

щоб вони могли знайти адаптовану до своїх здібностей роботу, забезпечення підтримки у пошуку роботи та інтеграції ветеранів на ринок праці); 4) психологічна підтримка (забезпечення можливостей для індивідуальних консультацій та участі в групових сесіях, спрямованих на розвиток психологічного благополуччя, надання кваліфікованої психотерапії та підтримки для тих ветеранів, які можуть потребувати допомоги у вирішенні травматичних вражень) [1, с. 187]. На нашу думку, система переходу в Швеції є найбільш вдалою, але за умов ширшого залучення ветеранської спільноти до процесів її формування.

Література:

1. Огляд міжнародних практик у сфері реінтеграції ветеранів: міркування щодо воєнного та повоєнного розвитку України. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/ohlyad-mizhnarodnykh-praktyk-u-sferi-reintehratsiyi-veteraniv-mirkuvannya-shchodo-voyennoho-ta-povoyennoho-kontekstu-ukrayiny> (дата звернення: 09.01.2024).
2. Pedersen C., Wieser C. Veteran Transition from Military to Civilian Life: Towards a Sociocultural Framework for Social Support. *Scandinavian Journal of Military Studies*. Vol. 4. P. 158–171.
3. Early Jillian Madgel Transition home: an exploratory study of the transition from military to civilian life among veterans of Operation Enduring Freedom and Operation Iraqi Freedom. Masters Thesis. Smith College, Northampton. 2011. 76 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-374-6-74>

РОБОТА ВДОМА: СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ

Гринь Д.В.

доктор філософії з права

Серед різних практик поєднання роботи та особистого життя робота вдома займає особливе місце, і спонукає до ґрунтовного дослідження з таких причин. По-перше, зростає кількість організацій, які пропонують своїм працівникам можливість працювати з дому, і значна кількість працівників застосовують цю практику на регулярній основі. Як наслідок, ця практика привернула значну увагу в дослідженнях та управлінській практиці за останні кілька років [1]. Так, надомна праця швидко розвивається в США, і значна кількість людей отримує вигоду